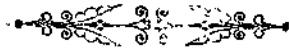

مغرب گونشلی

ایکینجی حصہ

اشعار مجموعہ سی

مشہور روس ادیب لریٹک آثاریندن انتخاب ایڈیلمشدرہ

مؤلفی: عباس (صحت)

شریک برقیان اوریج او ف باکو

قیمتی ۴۰ قہک

تاریخ ہجری ۱۳۳۰ میلادی ۱۹۱۲

شہر باکو

اوریج او ف باکو اشلا ریک یلیقیر مطبعہ اولند

АРХИВ

894.3-1

۷۵۰
مغرب

گونشلی

— — — — —

ایکینجی حصہ

اشعار مجموعہ سی

روسیہ ادیبلیرنک آثاریندن انتخاب ایدیلمشدر.

مولفی عباس (صحت)

شریک برادران افرج اف باکو

قیمتی

قیمتی

افرج اف فرانسارنیک ایلکیرنک مطبعہ طبع اولدے

دونوب یان یورده یه بیر نظر ایله دی، آیاغیه نغشی سوساری ایتله دی؛
 کورکله سویک لاپ ایچینه بوراقدی یوزر کن میت سو آشاغا آقدی.
 دایانوب بیر قدر تما شاده ایتدی، قایدوب سوکرا اوزداخمه سنه گیتدی.
 کلکز اوغلانلارم! دالیجه هاموکز، مبادا بوسری بیر کسه دیه سگز.
 یوخسه که سز لری قارقایوب سو که گرم؛ آغا جا سه ریوب ثولنجه دو که گرم.

کیجه آخشام اولجاق هوا برک قاریشدی
 کولک شدت ایتدی همان جای دا داشتدی

کندلی ناک ایوینده یانیردی چراغی، بتون یاتمش ایدی آروادی اوشاغی،
 کندلی ده یاتمشدی، بایردا طوفانندی، کولک سسینه یوخودان اویانندی؛
 بو حالدا غفلتاً هنورتی ایشیدیر، بیری پنجره نی یاواش تیقلیدادیر؛

«کیم در او؟» - «کشی آچ قاپونی قوی گلیم؛
 بیر قدر بوراده اگله نوب دینجلیم.»

بو کیجه وقتنده نه گزیر سن قاین (۰)! ایتیل بوردان اوزاش ظالم ماعون خاین؛
 قویمارام ایویمه سن کیبی ظالمی، دانیشماچوق آرتیق گیت، پوزما حالمی
 اللری آیاغی تتره یه تتره یه، اورتمک چون یاووق گیتدی پنجره یه؛
 او حالدا آی چیقدی بولوتلار دالندان

قاین بیزجه قابل حضرت آدمک اوغلی در بویله دیرلر که اونک روحی مغضوب
 درکاه اوله رق آواره بیر حالده دایم گزیر و بعض اشخاصه گورونوب استمداد
 ایدیر بوراده پوشکین اونا اشاره ایدر.

سوده بوغولمش

یو گوره - یو گوره اوشاقلار د گه یه
 گلدیلر تله سیک دیدیلر ده ده یه:

«آتا! توریمزه بیر ثولی دوشمشدر» - «یالانچی نادینجلر! آخ بونه ایشدر
 سز بنم باشیما گتوریرسکز هر دم دو که - دو که سزی لاپ ثولدیره جگم.»
 آنالاری بر جور حر صلندی اولارا «نه بورجیمزادر میت دوشمش تورا
 قاضی ده سورماقدان گتوره زنه ارا یوز ایله محال در یاخامز قورتارا...»
 نه چاره ایتلی؟ آرواد ویر چوخانی گیدیم باشدان ایدیم بو خطا، بلانی
 «میت بس هارادادر؟» «بودر ها بوراده در.»

فی الواقع اوردا که سالینمشدی یاش تور قوملرک اوستنده چایدن آز آرالی
 اوزاقدان باقاندا گورو نیردی ثولی .

غایتده چیر کیندر دهشتلی منظری! باش آیاق گو گروب شمشدر هریری
 گناه کار می در بو؛ ینمش اجلی؟ سالمشدر بو حاله اونی اوز عملی،
 یا بالیغ دوتان در طوفانه دوتیلمش، یاخو دمست ایمش کیم باتمشدر، بوغولمش
 یا بیر سودا گر در سویمش اونی اوغری ثولدیروب آتمشدر همین نه ره دوغری

کندچی یه نه حاجت بونلاری آختارسون،
 تله سیر آنجاق او اوز باشین قوتارسون .

گوردی چولده دورەش بېرکشی اوت عریان

ساق ساقالیندان بولاغ تک سو آقیر ، آچیق حرکت گوزار یله باقیر ،
ششمش الیرینی یاننه سالمشدر ؛ خرچنک لر جسمنه یاشوب قالمشدر .
اورتدی پنجره نى بالیغ چی قورقودان ، تانیدی که کیمدر او غریبه مهمان ،
« نهدن قورقیرسان ؟ » سویلیدی قوناغی ،

کندلینک قورقیدان اسدی دیل - دوداغی ؛

واهمه دن او گیجه چکیلیدی یوقوسی ، دو گیلدی صبحه جن پنجره قاپوسی .

وار خالقک ایچنده دهشتلی بر خبر ،

دیورار هر ایله همان گون اوسحر ؛

هوا برك قاریشیر شدتاه غایتده ، گیجه طوفان قوپور معین ساعتده ؛
کندلی نك قورقودان چکیلیر یوقوسی ؛ دو گیلیر صبحه جن پنجره قاپوسی .

(پوشکین دن ترجمه)

وطن

بن سهویرم وطنمی اما عجیبه سهومک ؛

عقلم چاتماز تعین ایدم او عشقمک پایه سین !

نهقان تو کوب قازانیلمش شهرتینه گوونمک

نه کبرایله دولی اولان اعتبارین سایه سین ،

نه قارانلیق مبهم قدیم روایاتین ایسترم ،

بوشیاریک هیج بریسی خاطریمی شادایتمز .

چوق سهویرم - نه دن اوتری ، من اوزیم ده یلمیرم -

اونک سرین یایلاقلارین گوگل نیجه یاد ایتمز ؟!

قالین گوزل میسه لرین ، دریا کیبی چایلارین ؛

ارابه یه مینوب گوندوز چاپاراق یول گیتمگی ،

تیکش تیکن آنالاریک لذت لی لای یلارین ،

کندیگ تیره ک اودلارینه گیجه نظر ایتمگی ؛

اود ووریلیمش کولش لاریک گوگه چیقان توستی سین ،

قیشلاق لاردان یایلاقلارا کوچوب گیدن ایل لری ،

درزلرله دولی اولان خرمن لاریک ایستی سین ،

آخشام چاغی یاواش - یاواش اسن سرین بیئل لری

بن گوریرم کولش ایله اورتولیمش بیر قازمانی ،

آرقاسیندا کوتان ایله سورولیمش بیر یاماجی ؛

او اطرافدا خیلی تاش اولمادیغم انسانی ،

اوتپه نك لاپ باشیندا بیر جفت یاشیل آغاجی .

نه وقته که کندیمزده اولور بایرام آخشمی ؛

بیر هامپانک دو ققازینا گلوب جمع اولیر هامی .

چوق سەویرم جوانلاریڭ گواوب دانیشما قلارین،
بیر بیریلە خیردا اوشاقلاریڭ اوینا شما قلارین .
(لەر موتو فدن)

قارا چیلار

قاراچیلار کوچی کووله دسته دسته،
(بیه س سارابی یا) دادایمی کوچیر لر؛

اولار بوگون کوچوب دوشمش لز چای اوسته،
بیر تیق آلاچیق لاردا گیجه لییر لر.
آزاده لیق کیسی مثل سیز بی بدل،
فرحلی درغایت آخشام لاماق لاری؛

آ سوده قایغو سیزهم ساده هم گوزل،
آچیق گوک آلتندا راحت یاتما قلاری.
چرخارڭ اوستنده دور مشدر آرابه ،
یاریمچیق سالیتمش اوستنه بیر کیسه .

اوجاغدا اود یانیر اطرافده کوچ کفت،
شام حاضرلا یورلار. گوک چمن صحراده

آتار اوتلا یورلار. آلاچیقدا راحت
یاتمش ال آبی سی زنجیر سیز آزاده .

دوزنلیک جولکه ده هر نه وار بر حیات،
کفتک هامیسی ال ل شیر چا لیشیر؛

صباحکی یول ایچون گوریر لر احتیاط،
سحر تیز کوچمکه هامی حاضر لاشیر،

آرواتلار ماهناسی اوشاق آغلا ماسی
سفری سندا نڭ جینکیلتی سسی.

ایشته چوق کیچمه دن کوچری اوبادا،
یاتدیلار ایل هامی توقتادی سس سمیر.

خامو شانلیق صدا سیز اولدی صحرا دا ،
آنجا ایت لر هوریر بیرده آت کشینیر؛

اودلار سوندریلمش هر طرف خاموشان ،
یالڭز آسمان دا ماه عالم آرا ،

بولوت لار ایچیندن اولور کن نمایان ؛
خاموشانلیق کوچی اییدیر غرق ضیا .

بیر چادر دا فقط بیر آغ ساققال قوجه ،
قارالمش کوموری اوتوروب پوفله یور؛

یا تمیور او کیشی تک تنها بو گیجه ،
چن لی صحرا ره باقیر یول گوزله یور .

قطعه

باق گلشنده اوتن شیدا بلبله ،
 گيجه گوندوز نغمه او قورايگله يور،
 اونك كيبى بير عاشق ده دنيا ده
 ياتايله زسودىگى نك دردیندن
 اما جوان قيزيك يوقدر خبرى
 چهچه وورير عاشق اولمشدر گله ؛
 ليك اونى گل اعتناسيز ديكله يور.
 اولمشدر بير گوزل قيزه دلداده ،
 ياقار یری گوگی آه سردیندن
 اونك نیچون غملى در نغمه لری .

روسجه دن .

مباحثه

قازبك داغى اوزهم جنسى داغلا ريك
 دسته سينك برابر ينده بير گون ،
 شات داغيله بيرزبان حال ايله ،
 بحث ايديردى گويا بومذوال ايله :

«قازبك! صاقين!» ديدى: قوجه شات داغى
 «سن مفته اولماديك انسان ياتاغى ؛

قارداش! بونلار داغك بيلينده تيكر
 باق گور نيجه توستى لى ين دخمه لر.

درين داريسقال ديبنده دره گك ،
 رعد كيبى گورولسايدور بالتالار ؛

داشدان اولان تخته سنده سينه گك ،

دمير بيل لر قيزيل يامس چيقاردار ؛

بوشيلديريم قايلار اوزره دورار ؛

مهابت لى يول لار قازوب قايدرار .

حيله كاردر خلقى . بوردا يقين در ،

آنجا ق اولنجى قدم چتين در .

قوت لى در شرق اهلى هم كشرت لى ؛

ساقين قارداش! داوران چوخ احتياطلى .

قاف داغى در بورا قوشلار سلطانى ،

آنجا ق سيمر غلر قونان قايانى ؛

كيم چولقا يور قالين قارا دومانلار ؛

ايمدى بوردان گلوب كيچير كاروانلار .»

قازبك ديدى: «دگل بو فكريك مقبول

بن شرقدن قورقما يور ام امين اول !

چون دو ققوز عصردر بولار ياتمشلار ،

درين آغير بير او يقويه باتمشلار ؛

باق گور چنار كولاگه سنده گورجى لر،

سرخوش الوان شالوار گيمش كيف ايلار ؛

خمارلی قایغوسیز چالیر ربابی ،
توکوب کوپوکلدیر ایچیر شرابی :

باق بویانا تماشا قیل طهرانی .
الده دوتمش توستی لی یین قالیانی؛

حوضک کنارنده راحت اگلشیر ،
تختک اوسته مورگیلیر گرنشیر .

اودر بیت المقدسک آیاغی ،
آلتندا خلق اولمش الله یاغی ؛

حرکت سیز سس سیز، ئولمش ئولکه در،
آشا غاسی دایمی یاد کولگه در .

مصریک هرم لرین یووار صبح و شام ،
نیاک ساری سویی باق علی الدوام .

بدوی لر شجاعتی اونوتمش ،

اوان آلاچیقلاردا منزل دوتمش؛

ساییر ییلدیز لاریک ثابت سیارین ،
اوقور اجدادینک کیچمش آثارین .

بوتون بوردا گوزه گلن نه که وار ،
راحت لیغه قیمت قویوب یا تمشلار ؛

اسکیمش کهنه لمش شرقک توانی ،
یوقدر بنی ضبط ایلک امکانی ؛

جواب ویردی آغ ساققال شات کمالی،
هله تیزدر آز لوغالان بو حال لی ؛

شمال ساری بیرجه دونوب قیل نظر ،
باق گورونیر قارداش غریبه شیلر !

قازبک قورخدی بو خبری دو یاندا ،
شمال طرف دونوب باقان زماندا ؛

گوردی گلیر بیر قارالتی اوزاقدان ،
وار غریبه قاریشیق هیجان .

حیران اولوب وحشتدن فکره گیندی ،
برک قالما قال شیپور سسی ایشیتدی .

اورال داغندان تادونای چایینه دگ ،
داغلار، داشلار، چول لر قوشوندر ایضا ؛

اود پارلار آتلاریک دیر ناغلا ریندان .
توز قوپمشدر هو کرم چاپماقلا ریندان ؛

آغ جیقه لر اسیر پارلار یا راقلار ،
اک قبا بقجه آ پاریلیر با یر اقلار ؛

هم چالينير طبل و کوس ، ناقاره ،
دالداڻ کليز توپ، توپخانه، قو مباره ؛

فيتيل لري تو ستي لير هوا ده ،
محاربه ايچون اولمشلار آما ده ؛

فرمان ويرير قوشونلاره آغ ساققال ،
تجربه لي بير آ جيقلبي غنرال .

آغير آغير بولوت کبي فوج لر ،
کليز ويرير دريا کيبي موج لر .

دهشتلي قوت لي حساب سيز لشکر ،
شمالداڻ دوز شرقه يوريش ايدير لر .

قازبک باقوب گوردي تا که بو حالي ،
دويدی بيلدي کيم نحس در اقبالي ؛

غمکين مايوس دشمنلرين ايسته دي ،
سايسون اما چاشدي سايا بيلمه دي .

ناچار قالوب سو سدي دايم اولزمان ،
بولوت لاريك آ لتندا اولدي پنهان .

(لهر موتوف دان ترجمه)

اردو مليک

گيجه وقتي هوا کولک دو مان چن
ميشه ايچره آتلي کيمدر بو گيدن ؟ :

- بير آ تادر ؛ کورپه اوغلي قوجاقدان ،

قورخا - قورخا آ تاسيني اوشاقدان

قوجاقلامش ؛ گوزين اورتوب گيزلدير .

قوجا کيشي اونا محبت ايدير :

- اوغلوم ! نيچون گيزلدير سن يوزيگي

نه دن قورقوب برك يوميرسان گوزيگي ؟

- آتا آتا ! سوپور گه ساققال گليز

اردو مليک گليز اودر آل گليز !

اودر ها يرله سورينير ساققالی

باق دوشينه توکيلوبدر آغ يالي .

« قورخما اوغلوم ! اردو يو قدر يالاندر

او آ غاران سو يوزينده دو ماندر . »

- نازلي بالا گوگچک اوشاق گل منه !

يا خشي يا خشي قاققا ويريم من سنه ؛

گزديررم گل سني وينومدا من ،

بساہ یەرم گل کیدی قوینومدا من ،

وار آ نامک چوخلی قیزیل پالتاری ،

قیزلاریمک الوان او یونجاقلاری . -

- آتا ایشتمه یورسن می کیم نہ لر ؟

اردو ملیک منہ یاواش وعد ایلر .

- اوغلوم! قورقما او یاپراقدر سس ایدير

كوك قوری یاپراقلاری ترپدیر . «

- یوخسا ایسته میرسن می ای اوشاق !

آی ایشیغندا گیجه لر اوینیاق ؛

گل قیزلارم سنه لای لا چا لسونلار ،

اوقویوب اوخشاسونلار نای چا لسونلار

- آتا! قارانیلقده اردو قیزلاری ،

ال لريله باق ، چاغیریر بیزلری .

- یوق اوغلوم یوق . او کهنه بوزقووانقدر،

ایشیلدیان سینیق چوروك بوداغدر .

گوزل اوشاق! آغریک دردیک جانمه .

اوز خوشک له گلمز ایسه ک یانمه ؛

آخردا من گوجاه آپاررام سنی ،

گل یانیمه دارینخدیرما چوق منی . «

- « قویما منی اردو ووردی آی دده!»

او خ او خ، یاندم یارالاندم وای دده!»

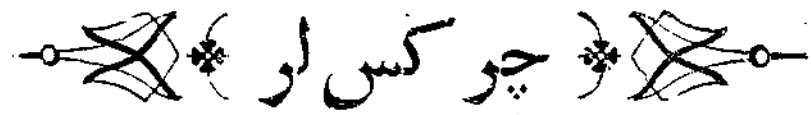
قورخوب آتین قیرماجلادی آتاسی ،

هی چیغیریر سیزیلدا یور بالاسی ؛

او وقته گلوب ایوه یتشدی ،

قورقوسندن یازیق اوشاق ئولمشدی .

(گیئوتهدن ترجمه)

قالین قارامیشه نك اورتاسیندا کی آچیغی ،

بولوتلی گولدن ایشیقلا ندیریر آیک ایشیغی ؛

یانیر داغ اوسته اولان قلعه نك ده لامپه لری ،

دوماندا تیره ک ایشیقلار له جاب ایدير نظری .

آغاجلاریک آراسیندن غفلدن اولدی عیان .

یاراقلی ارکک آت اوستنده ییرنیچه اوغلان ،

بیر آز اویان بویانه باقدیلار سولا وساغا ،

او وقته جرئت ایله آتدان اندیلر آشاغا ؛

کمر لر ینده قلنج لر چیگیلر لرینده تفنک

بویون لاریندا حما ییل ایکی قطار فشنگ ،

بهر قاشیندن آ سیلمش قوشا طپانچه اری ،

آتیلش ایشته آتک تر کینه یاپونجی لاری؛

آتک باشین آغا جا باغلابوب داغیلدی هامی ،

دوباره حاقه ووروب بیر یره یغیلدی هامی ،

بیر آزادون قوری چور-چوب یغوب آلو قالادی

زبانہ چکدی آلو توستی قالدی چولقالادی .

اوتوردیلار یره دیرسگانبوب اوزاندی بیری ،

تفنگینه قولینی سو که یوب دایاندی بیری ،

بیری قلینجینه صیقل ویر یردی مردانه

بیری سیلیردی کمانین، اوخین دلیرانه ،

عمومی ساکت ایکن ایتدی مطلبه آغاز ؛

دمیر گه بیم لی، پولاد طاس کلاه لی بیرقین یاز :

« هنرلی آدلی وطن داشلارم! آچر کس لر !

شهید اولیگز ؛ چاتا ییلمز بوفیضه هر کس لر ؛

گوریرسگزمی که محکم تیکوب بوقلعه نی روس ،

ولیکن اوردانیم قار داشیم یا تیر مجبوس

باشیم گوتور مه یور اضلا قایت مارام کنده ،

صبح اونی قوتارام یا گرك ٹولم منده .

گیجه قوجوب دیزی می قویدم اوستنه باشیمی ،

یاتاندا اویقودا گوردم سه ویملی قارداشیمی؛

برابریم ده دوروب سویله دی : هارای قارداش!

منی خلاص ایاه زحمتدن ٹولدم آی قارداش!

بونى دیوب نظریم دن اودم نهان اولدی ؛

اویاندم آ غلیه رق قامت کمان اولدی .

گیجه گونوز آ رارام بیرده اویقومه گلمز ،

قورتارماسام اونى گو کلم یقین که دینجلمز .

ولیکن ایمدی بیلگنز کبریایه آندا اولسون ،

او روح پاک رسول خدایه آند اولسون ؛

گرك بوروساری ٹولدیروب قصاص ایلیوم ؛

سه ویملی قارداشیمی حبس دن خلاص ایلیوم .

بن ایمدی حاضریم عمریم بودم تمام اولسون

بیله ذلیل یاشاماق بیزلره حرام اولسون . «

دیوب بوسوزلری قین یاز دایاندی اوردان کی لار

همان قسم لری اوچ دفعه ایتدی لرتکرار :

« گرك صباح یا داغیلسون بوقلعه قارداشلار !

يا اينكه قالماسون اصلا بدنده بوباشلار . «

فيزاردى دانيرى مشرق يانوب آلواندى؛
آچىلدى صبح باتوب آى هوا ايشيقلاندى.

نسيم صبح آغاچك تر پدوب بو داغلا رينى ،
گونش سارالتدى چو لك بوزلى ، قارلى داغلار رينى ؛

مينيشديلر آته چركس لر اولديلار قوراق
آغاچلاريك آراسيندان اوزاشديلار چاپاراق .

بوياندا شهرده بايرام گونىدى خاص وعوام ،
تامى شاد و فرحناك ايدير ديلر بايرام ؛

گولدا يوردى كليساده دمبدم ناقوس ،
قوشون چاليردى نى و طبل و كره ناي ايله كوس .

دوروب نظام ايله ميداندا صف به صف يك جا ؛
ايديردى جمله سلام ليق رسومنى ايفا .

بازار كوچه بزه نوب ازدحام و كثرت در ،
بويوك كيچك اوشاق آرواد در ، اردر ، عورت در

كىمى گيدير تله سيك تيز چاتا كليسا يه ،
كىمى گزير دايا نير لشكره تما شايه .

تمامه يتدى سلام ليق رسومى چون اول وقت

قوشون ايديردى داغ اوستنده قلعه يه رجعت .
نه گورديلر كه اوزاقدان گوروندى بير بوغاناق
بودر گلير سارالوب رنگى بير قازاق چاپاراق ؛

يتشدى دوشدى آتندن يره پریشان حال ،
دوداقلارى اسهرك سويلدى : « جناب غنرال !

اماندر ئولدوك علاج ايله امر وير قوشونه ،
داغيتدى قلعه نى چركس دوراندا يوق دوشونه ؛

بنم له دورمش ايدق يولداشم كشيك ده سحر ،
غفلدن اوستمزده جمله ايتدى چركس لر ؛

هزار زحمت ايله من قاچوب خلاص اولدم
آ تيم پيس اولسه ايدى من ده چوقدان ئولمش ايدم »

بومطلبى غنرال چون ايشيتدى سالدات دن ،
مجاربه ايچون اودم ويردى لشكره فرمان .

دو گولدى طبل و تقاره چاليندى نى بالا بان ،
هجوم ايدىلدى تفنگ لر ، آتيلدى قويدى دومان .

باقير سك هريانه چركس قاريشقاتك گوروبور ،
اودك قانك آراسيندن ئولير سه ده سورونور ؛

توپك گورولتى سى خنجرلريك پاريلداماسى

قلنج لرك سسى قورشونلاريك وييلداماسى ،

دوشوبدى داغلارا سس دولديروب يياباني ،

زميني قان بورومش توستى كوه وصحراني ،

قلنج ايله، اوخ ايله، سونكى ايله، گولله ايله ،

اولاندا ال با ياخا يومروق ايله، سيلله ايله ،

كسوب بيچوب داغيدوب يانديروب ازيردى بوتون ؛

قولين، قيچين، سينه سين، باش گوزين، ييري بيرينك .

ايديردى روس لارا شيرانه حماه لر چر كس ،

ووروب يخيردى قانج ايله دشمنين هر كس ؛

دوماندا قيرمزي توب كوله سى گورولدارايدى

ياديردى صف لرى لاي لاي يره ياتيردارايدى .

آخ، اوف، سيزيلتى، امان، داد، هاراي، فغان، هوررا،

چولى داغى بورودى محشر اولدى سان برپا .

بوياندا اور كمش آت اوستنده بيرنفر اوغلان،

بولاغ كيبى ياراسيندان فيشيلدايور آل قان،

باجارمادى آتى قايتارسون اوز طرف لرينه ؛

گوتوردى آت يازيغى قاچدى روس صف لرينه ؛

كويو كدى قالقدى گو گه صاحبين يره سالىدى،

يقيلىدى هم اونك اوسته اوزى ئولوب قالدى .

بو ياندا بير يارالى قهر مان چكير فر ياد ،

رفيق لرين چاغيرير كن ايدى اونا امداد ؛

كه آرقادان تپه سندن قانج ايله ووريلور .

اوخى كماني اليندن يره دوشوب يقييلور .

بيري قاچير بيري دالدان قاوير كسير يوليني ؛

وورير قانج ايله توپراق لارا سايير قوليني ؛

باسير ينه قاشى اوسته زواللى مغفر ينى ،

اوحال ايله آرايور هم سول ال لي خنجر ينى .

دوتوبدر هر طرفى قورقو تهلكه دهشت ،

شهرده قلعه ده كندارده خوف ئولوم وحشت .

بير ئوز گه چر كس الينده قلينجى اويناداراق،

قازا قلاريك صفنه حمله ايله دى چاپاراق ؛

قلنجى هيچ آشاغا اينمه مش ووريلدى اودا ؛

قاچوب قوتارمادى هر چند ايسته دى قايبدا .

او حالدا باشقا سى الده پاريلدا يان خنجر ،

غضب له بير قازا غك اوستنه هجوم آور

اولوب قانجى باشى اوزره بير دولانديردى ؛

آت ایله اول قازاغی ویردی یومبالاندیردی.

ولی او دمده احاطه ایدیلدی هر یاندن ؛

آلوبدرین یارالار دوشدی تیز اودا جانندن.

آخردا قنیاز اوزی کثرت جراحت دن ،

باجارمادی قالاآت اوسته دوشدی طاقتدن

یقیلدی. یرده قالانلار بوراقدیلار دوکوشی؛

قاچوب داغیلدی هامی یاغدیرار ایکن سوکوشی.

دالینجا روس اولاریک توکدی گولله بارانی ؛

قاچان قاچوب ئولن ئولدی بیتیردی دعوانی .

بودر داها آراسایخاشدی، توزدومان چکیلیر؛

فقط تفنک آتیلیر بوردا اوردا هر دم بیر،

بویان اویاندا فقط ندرتا قازاق آتیشیر ،

شهرده قامهده خلق آرخاین گزوب دانیشیر.

کسیلدی سس داها یوق بیرصدا مایاقدایانیر،

تفنک ایله قارا اول لارکشیک چکیر، دولانیر؛

سکوت در هارا باقساڭ ولیک هر دم بیر،

خشین گورولتی لی بیر سس گلیر «گلن کیم در!»

فقط ینه آراییرتک یامان غضبلی قازاق،

دونوب گلیر آتڭ اوستنده قلمه یه چاپاراق؛

فقط آراز یاپالاق، قارغالر ایدیر قیر-قیر.

قونوبدی چولده کی جمده لار اوستنه داغیدیر.

گاه عسکریک چادریندن گلن ایشیق تیتیر،

پاریلدار اورتادا گاه قانلی پاسلی بیر خنجر.

کشیک چکیر قارا اول لار، هیچ ایلمیر غفلت،

بوتون، بوتون هامی آسوده، هر طرف راحت.

(لەر موتوف دن)

تیره کلک سوغاتی

ظالم، وحشی تیرهک چایی کوپوک لهر گورولدار،

هوندور هوندور قایالاریک آراسیندان اوغولدار ،

نریلتیسی ، آغلاماسی اونڭ بکزر طوفانه ؛

گوز یاشینڭ قطره لری سیچرار اویان- بویانه .

یوگوردیکجه صحرالردن اوقان ایچن حیاه کار ،

قاسپی دریاسنه بویله نازلی نازلی شیریلدار ؛

«قوجه قاسپی! چکیل یول ویر دالغالارم قوی گلسون ،

باس باغریکڭا، یر ویر سنڭ آغوشڭ ده دینجلسون

دوغولمیشام قازبک کییی اوجا داغڭ یانندان ،

سوت اممشم همیشه من بولوت لار پستانندان ،
 انسانلاریڭ اقتداری هر قدر اولسه زیاده ،
 اونلار ایله چارپشماغا دایم وارام آماده ،
 اودلادیڭ اویناتماق ایچون داریال سددین داغیتدیم ،
 کوپا کوپا داشلا رینی اور دان بورا آقتدیم .
 اما قاسپی اوز یو، وشاق ساحلینه اکیلدی ؛
 هیچ دینمه دی، یاتمش ایدی سانکه اویاق دگلدی .
 نوازشله تیرهك چایی شیریلدا یوب دوباره ،
 پچیلدادی بونوع ایله ینه او اختیاره :
 «سوغات گتورمیشم سنه قیمت ده غایت سنگین ،
 قاباردین لر دعوا سیندن بیر قهرمان قاباردین !
 باق : اگنده چوق قیمتلی، یاخشی دمیر گهیم وار،
 دگرلی در قول لاریندا اولان پولاد قولچاق لار ،
 فیزیل سوییه اوستنه جلی خطر لار قازیلش ،
 قرآن اعظم دن اونا پاك آیه لر یازیلش !
 قاشلارینی دو گونه مش حرصلی ایدیر نظاره ،
 آچیلمشدر یاراسیندان بیر فیشقران فواره .
 آچیق جوابسیز گوزلری قدیم کین له دولی در ،

باش قویدینی نیت وارسه اوده وطن یولی در .
 قالین توپا بیرچک لری اوزقانیله بویانمش ،
 بو غلارینگ کنارینده قان لخته سی دایانمش .
 خزر بحری بون دفعه ده ینه جواب ویرمه دی ،
 تیرهك جوشغون داغلا راه یگی خبر سویاه دی :
 «دیگله دایی ! گتورمیشم بیر قیمت لی سوغات دا،
 بو قیمت ده هیچ بیر تحفه تاپولماز کاینات دا .
 گتورمیشم قازاقلاردان من بیر قیزیڭ نعشینی،
 یتورمه یوب گوزل لیک ده دنیا اونڭ اشنی .
 آچیق ساری گیسولری داغیلمشدر پریشان ،
 کوکرمش چیکنی نڭ اوزره توکولمش افشان افشان !
 دوتقون، محزون سیما ایله ساکت، شیرین یاتمشدر،
 دوشینده کی آز یارادان آل فواره آتمشدر،
 اوزایلینده اوندان اوتری یالگز بیری گریاندر،
 غیره مین ایسکی قازاقلاردان اویر جوان اوغلاندر
 کهر آتین یهر له یوب اوده گیتدی میدانه،
 چیچن لریڭ دعواسینده جان تاپشوردی جانانه،
 آجیقلی سیل سوسدی، تا که سوزین بورا یتوردی ؛

اوزه اوزه سویوزینده بیر قانلی باش گوردی .

ساکت دگزر دالغالانوب اووقته گلدی جوشه،
قوجاقلایوب محبت له چکدی اونی آغوشه .
(نثر موتوفدان)

✧ اوچ خور ما آغاجی ✧

عربستاندا قوم لی چول لرده
بیرسرین چشمه واردی اول یرده
کیچدی چوق ایل لر اولمادی اورادا
او آغاجلار او دادلی قاینما مادا
بسی ثمر لیک لریندن آخرده
«ای تاری! سن بیزی بیله یرده
»بیز مکر اوندان اوتری خلق اولدق،
بورکی دن، ایستی دن یانوب سولدق،
ایتمه دیک بیر غریبی بیز خوشنود
بیزی خلق ایتمه دن نه در مقصود؟
سوزلری یتمه مشدی اتما مه
های هو، کو، غریبه هنگامه
ایله یو کلی قطار - قطار دوه لر

اوچ بویوک خورما نغلی بیتمشدی؛
لاکن اوتلار ایچینده ایتمشدی .
بیر مسافر گلوب سیراب اولسون؛
گوندن آزقالدی قاوریلوب سولسون
دارینخوب چوق شکایت ایلدیلر؛
نه دن اوتری یاراتمیسان» دیدیلر :
که قلاق بسی ثمر بو صحراده ؟
نه یه بس لازم ایک بو دنیا ده ؟
آی تاری! آی کرمگا قوربان!
بیرجه سرین بو حکمک قیل عیان! .
که اوزاقدان گوروندی بیر بوغاناق
دانقا دانق، زانقا زانق، دارانقا دارانق
ساویرار کن چواک او ایستی ساری

قوم لارینی تیکان قایوب که وه لر
آلا چیقلا، که جاوه لر چاتیلوب
اوستنه کهنه بیر جیجیم آتیلوب
سوککه نرکن کمانه خسته
حارون آت قالخدی دیک آیاغ اوسته
آغ لباس گیمش اوز که بیر مینیجی
باشی اوزره دولان دیروب قیلیجی
بو سیاق هلله ایله بیر آندا
یورغین، آرغین سوسینر بیا باندا
تو اوغین دولدیروب سواچدی تمام
هم آغاجلار باش اگدی ویردی سلام
گون باتوب آخشام اولدی چون اما
او گیجه تا ایشیقلا نجه هوا
صبح اولان وقت ده کوچوب کاروان
بیر سو یوق کول او یرده قالدی نشان
کواکه سیز ایمدی ده او چشمه آقیر
حزن ایله جانب حجازه باقیر
او بیاباندا ایستی ییل آ نجاق

لوکه یور کن گلور اوواحه ساری .
مینیک آلتندا دالدا لانمشدر .
چاروادارلار گون آلتدا یانمشدر .
آ تینه بیر عرب آ جیقلا ندی
او خ دگن آهو کیبی توللان دی .
ویردی مهمیز اوده آت اویناتدی
نیزه سین آندی، دوتدی، فیرلاتدی
گلدی چاتدی او واحه یه کاروان
آغاجک کولکه سنده دوتدی مکان .
یودیلا ر هم اوز، ال، آیا غلارینی
قیلدی تکریم عزیز قوناقلارینی .
اولاری کاروان اهلی بالتالادی .
دوغرایوب یان دیروب او جاق قالادی .
ینه اوز عادتیه دوشدی یولا
اونی داییل ساویردی ساغ وسولا .
قوری، بوش چول لری سقایت ایدیر
قبر پیغمبره شکایت ایدیر . . .
ساری قوم دولدیریر ارنا هر آن

آولایوب اوز شکارینی او چاراق قونیر؛ اوردا دیدوب یور چالاغان
(لیئر موتوفدان)

قاندلی

«ایمدی داهای گوب چاتمش اوزمان سنه بیر گیزی سر ایدهم بن اعلان.
بنم سوزیم بوتون امر خدا در ظن ایمه که بهتان یا افترا در .
یوره گدن اعتقادایدوب یمین ایت، تیرانجامه یتورمک چون سوگراگیت
دشمنک دن آلماقدان اوتبری قصاص خنجرلریک آغزیندان ایتمش خلاص،
بیل غیب الی دوتمش سنی نهانی؛ آلسون یرین تاحکم آ سما نی .
سنک دگل بو آلدیغک نفس لر، الله سنی انتقام ایچون بسار .
سن انتقام آلتی سن! سن جلاد، ئولدیردیگک گرك اولسون آغ پولاد
عزیر آتاک، آتاک، بویوک قارداشک اونک الیه ئولدیریلمش دوشون !
وقتا که اول ظالم النده او لار، مظلومانه صورتده دوغراندی لار ؛
در گاه حقندن استدعا ایتمشلر، اولادیندن باقی قویسون بیر نفر ؛
بیر گون آتا آتاسین یاده سالسون، قاتلیندن گیدوب انتقام آلسون.
ایمدی سنده رحم وانصافی اونوت، خنجریکک قبضه سندن سوگرا دوت؛
گیت آتا آتاکک تیز آل قاندنی، داغیت آغ پولادیک خانماننی .»
بو نوعیله ظالم بیر ملا نما، اخطار ایتدی بیر قارباردین اوغلانا؛
که قورقمازدی هیچ ئولوم دن، داوادن ایکیت لیک چاتمش ایدی اونا بابادن!

حاجی گوزلرینی تیکمش ایکن یره، صیقل ویردی الینده کی خنجره .
ایشتدی کجه بو وحشتالی سوزلری، اسدی بدنی، قیزاردی گوزلری .
آند ایچدی که گیدوب آلسون انتقام، همان ساعت ایتدی قصدینه اقدام.

۲

گون باتشدی حاجی غایت خشمناک قابالاردان آشوب گیدیردی بی بالک؛
داغلار بوتون قارانلیقدی، خموشان، گوک یوزینده ایشقلی ماه تابان ؛
بولوت دان بولوته کیچیر دولانیر، گاه دوتولیر یوزی گاه ایشیقلا نیر .
حاجی دشمنی نک ایوینده چاتیر، گزیر کوریر کوچ کفالت بتون یاتیر،
نه دیزلری تتره یور، نه ال لری آرتیق دایانمادان چکیر خنجری؛
آغ پولاد اوغلنک قارنینه سوقیر، بوروب چکیر، چیقاردیر، سوگرا قالقیر!
باقوب که آختاوب تاپسون آتاسین تا اونک دا بوجور ویرسون جزاسین .
گوریر: قوجه کیشی یاتمش صفالی، سینه سینه دوشمش اوزون ساققالی؛
دوداغلارین ئورتمش قالین بوغلاری، دعا ایدر کیسی الی یوقاری . .
حاجی! نیچون ویرمه یورسک جزاسین مکر ایشیدیرسن وجدان صداسین؟
اونادا ایتدی خنجری حواله قوجا کیشی جکردن چکدی ناله؛
چاپالایوب تیز حر کندن دوشدی، رنگی قاچوب یوزی گوزی بوروشدی .
بونیه دا ساورمایور یوره کی، واردر بونلاردان باشقا بیر دیلکی؛
دقتله آختاریر بویان او یانسی، یوقدر هانی آخرنجی قور بانسی!

الین دیوارلارا سورتیر دولانیر،
 اوزقلبی نك دو گونمه سین ایشیدیر
 «آغ پولادیک گوزل قیزی ده واردی.
 آنجاق اولیردی اون یدی باشیندا
 ایشته بولوت پارچالاری آیریلدی،
 پنج-ره دن درحال ایوگ یرینه
 ساتاشدی ئولیدیردیک میت لری؛

۳

کروبی اویقولی ملک کیبی قیز،
 یاتمشدر، یوزینه دوشمش در ایشیق،
 راحت نفس چکه بیلیر اویقودا،
 خمار قارا گوزلری آز آچیلیر،
 ایله بیل دوشدیک می بلانی قانیر،
 افسوس! نه شادلیق، نه غم. نه محنت
 او گوزل لیک، او نارین تماشا؛
 انتقام در خنجر اولندی حواله؛
 کیم درسینیز بلدایان - یهین اوقیزدر؛
 کیم اوستنی ایشیدر یاخود دویار،
 قارانلیقدا تاپمیر بیر آز دایا نیر.
 «قیزبس هاردا یاتمشدر؟» فکره گیدیر:
 یوقدر؛ اوکه آ تاسیله یاشاردی.
 گرک تاپوب کسه م اونک باشیندا.
 آی پارلادی دنیانی روشن قیلدی.
 ایشیق دوشدی؛ حاجی نك گوزلرینه
 جوان لزگی قیزینک دا بستری.

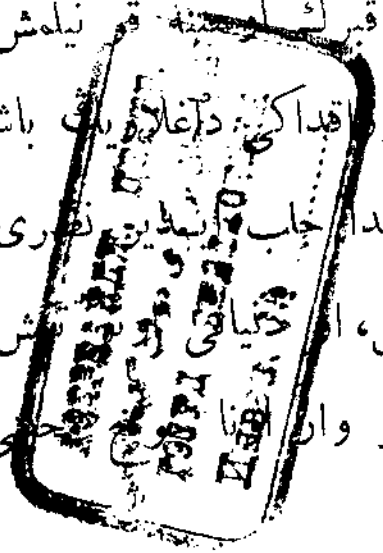
یوق بیله ظلم اصلا چیقماز یادیندان

۴

ملا ایراندان گبه لر آلدیر مش،
 خلقه جنت ساتماغه آچمش دکان،
 قالین دوشک اوزره اوتورمش راحت
 بوروق-بوروق توستی چیقیر قلیاندان
 حاجی گوزی قیزه مش گیریر ایچری،
 او بیرینده لزگی قیزینک باشی .
 آخوند آغا! بویور بوداسوغاتک!
 او گر نمشم می ویردیگک درساری؟
 یازیق ملاتک یدر دفعه قیشقیردی ،
 داش اولسه ده قلبی ئولیدیرر وجدان

۵

داغ باشیندا وار ساده بیر نشانگاه،
 عمامه شککنده بیر داش یونیلش .
 ستون کیبی دیکلمش بیر باش داشی
 او دائمی آزادلیق قلعه لری
 ملا اوردا اوز ایش لریله یاتمش ،
 باشقا اره گیتمش اونک عورتی ،
 اطرافنی باسمش وحشی گل-کیاه ؛
 بیر ساده قبرک لریله قور نیلمش .
 اوردان اورا قداکی دغا لریک باشی
 باقان زماندا خج بولین نظری .
 دنیا اونی، ایش لریله یاتمش!
 قور قوسیز وار ایش لریله وحشی .

حاجی دا اوندان سوگرادوشدی قاچاق
 عمری اولدقجه سرگردان دولانندی
 انسانلاردان، یغینجا قسدان کناره ،
 آرواد گورجک بدهنی اورپشیردی ،
 هر دم تولدیریردی اونی وجدانی ،
 گیزلده بیلمه یوردی اضطرارین ،
 باشلیق آلتندا قان دوتان کوزلری ،
 اوز ایلندن اوباسندن هیچ بیر کس
 نفرت ایدوب جمله قاچیردی اوندان
 گوزه گورو نسیدی احیاناً هاچاق
 دایم خجالت تری اونی بورودی ،
 یالکز اوزی دویدی ایتدی اعتقاد
 قالدی داغلاردا ایل اونوسدان ایراق .
 هر ساعتی مین ایل اولوب اوزانندی .
 وحشی کیسی گزدی چولده آواره ؛
 تولدیردیگی قیز یادینا دوشیردی ؛
 جهنم تک یانیردی روحی ، جانی .
 دهشتین ، قورقوسین وجدان عذابین ،
 سویلیوردی اونا چیرکین سوزلری .
 اونکله اولما دی اصلا هم نفس ،
 اونوعیله کیم قاچارلار طاعونندان!
 توپوروب قاچیردی خلق اوندان اوزاق .
 عمری داغدا دره لرده چورودی ؛
 نیچون مخلوق اونا قویمش قانلی آد .

(لیه ر مونتوفدان)

حاجی ابره ک

بویوک دولتلی وارلی کنددر جامات .
 هیچ کیمسه یه ویرمز اصلا مالیات .

دیوار لری ساز ؛ پولاددان چکیلمش ،
 داوا چولینده مسجدی تیکلمش .
 قهر ماندر اونک آزاد اولادی .
 قافقازدا مشهوردر اونلاریک آدی .
 یای موسمی ، هوا ایستی چاشت چاغی ،
 گون قیزدیرمش داغی ، داشی ، توپراغی .
 قارا قوشلار بولوت لاردا قارالیر ،
 نه ترپنه بیلیر ، نه قناد چالیر .
 دره ، تپه ساکت لیک در خوشان ،
 یوقدر کند ایچینده بر نقر انسان .
 نه دن ایسه کند بوسبوتون بوشالمش ،
 ایوده آنجاق آرواد اوشاقلار قالمش ،
 یغلمشدر مخلوق چایک دمینه ،
 ویرمیشلر اوزارین نیک دمینه .
 قوجالاری ، بای لاری ، ایشانلاری
 صحبت ایدیر جامات قهر مانلاری .

بیلیمک اولمیر نه مصلحت ایدیرلر ؛
 بلکه باسقون ایلمگه گیدیرلر ؛

یا خود روس قوشونلار یله اولار
دو گوشمک چون چکیرلرمی انتظار؟

یوق - آنجاق درد وغم، حسرت نشانی
وار در یوز لرینده صحبت زمانی .

ایچلرینده وار بیر آغ ساققال کیشی ،
باشی اسیر، بتون توکو لمش دیشی .

قوجا لزگی بیر داش اوزره اوتورمش ،
اطرافنده کند اهلی حلقه وورمش ؛

سان آغزیندان اود توکیلیر، آلیشیر ،
لزگی عملی عملی بو جور دانیشیر :

« قوجالیقدا بنه قادر سبحان ،

عطا ایلمشدی اوچ قیز، اوچ اوغلان

اما سوگرا قضا صری اسدی ،

نخل عمریمک بوداقلارین کسدی ،

ایمدی قوری کوتوک کیمی تک چپلاق،

بیا بانلاردا قالمیشام یا لگزراق .

گوریرسکز که ساچ ساققالم آغارمش

ایله بیل که داغلار باشیندا قارمش ؛

لاکن بعضاً چیقار هوندور قارای داغ
آلتندان دا چوخ ایستی قاینار بولاغ!

گوریرسکز که قوجالمیشام، علیم
ایمدی جامات اهلی سیزه دخیلم .

ایمدی سیز دن ایسته یورم استمداد ،
تانیرسکز می کیم در قینیا ز بک پولاد ؟

کیم بنه الله ایچون یاردم قیلار ،
کیم تا پوب بنم قیزی قایتارار ؟

باجیلاری غنچه ایکن سولدیلار ،
دشمنلر الینده اسیر اولدیلار .

قارداشلاری دوغرا ندیلار دعواده،

یا لکز کیچیک قیزیم له بن صحراده

یا خشی یامان بیر نوعیله یاشاردم ،

بیر مغاره یه سیغنوب ساقلار دم .

دایم تفنگیم چگنیم ده اولاردی ،

اوندا ایدی آز چوق هر نهیم واردی .

حسرت قالدیقه قوممه اقربایه ؛

عادت ایتیم یاواش یاواش بلایه .

بنه یگی ظالم ایلدی زمانه ،

قوشم اوچدی یووام اولدی ویرانه . . .

یاتمشدم بیر گیجه شبستانم ده ،

ماک قیزم اوتور مشدی یانم ده

بیردن آیلسدیم، دویدیم: وار باغیرتی ،

خنجر برقی آت شیجه سی چیغیر تی ،

تفنکیمی قاپدیم دور دیم یو گوردیم ،

مغاره دن چوله چیقاندا گور دیم :

بیر آتلی در قیزی آلمش قو جاغا ،

چاپیر آتلی داغدان یوزی آشاغا .

دایانما دان تفنکیمی بو شا لتدیم

دال لارینجه بیر نیچه گوله آتدیم!

حیف که دگمه دی گوزدن اوزاشدی . . .

قیزیمی بک پولاد گوتوروب قاچدی !

قوجا لیتدا اولدم بو نوعی بد نام .

گوجیم یوقدر گیدوب آلیم انتقام ،

غیرت بنی تولدیریر. اونندان بری

دو لانییرام داغی داشی چول لری ؛

جامات اهلی ! سیزه قوربان بو جانیم .

آنجاق بو گون سیزه گیر گما نیم .

کیم سیز اردن ایدر بنه امدا دی ؟

کیم سیز اردن تانییور پک پو لادی ؟

کیم بنه الله ایچون یاردم قیلار ؟

کیم تاپوب بنم قیزی قایتا رار ؟ «

خنجرینک دسته سنندن دوتار کن

«بن» سسلندی بیر نفر ایکیت اوغلان

قاپلامش کن اطرافی صمت و سکوت ،

دونوب اونا باقدی جماعت مبهوت ،

« تا نیورام بن قینیازی یا خشیجه ،

گوزله بنی بوردا سن ایکسی گیجه ؛

بوش بوشینا بن دانیشوب دینه رم ،

عبث یره آت بیلینه مینمه رم .

وقتک تما منده بوردا اولما سام ،

یقین بیل که فرضم اولمشدر تمام ؛

پیغمبری شفیع گتور دعا ایت ،

بنه رحمت اوقو، گیتسون سوکرا گیت .

فیزاردی دان یری سحر آچلدی ،
گونش دوغدی دنیایه نور ساچیلدی ؛

ایشیقلاندیردی داغلاری داشلاری ،
افقده قارلی داغلاریک باشلاری

دومانلاریک آراسیندان گورونور ،
اوجالیقدان بولوت لارا سورونور .

دره اردن پارچا - پارچا بولوت لار
یلکان کیبی آچیلش گوگه قالقار .

آت اوستنده اوتورمش خیلی قباراق ،
داغ بیلینده چرکس گیدیر چاپاراق .

بورکینی اندیرمش قاشلاری اوسته ،
هردم دیور بیر یانقیلی شکسته ؛

قیرمانجلیور آتی یورتیر ، یوگوریر ،
بیرداغی دوندیگده بویوک کند گوریر .

جیریلدیان آرابه نیک چرخ لری ،
قازمش یولی یرده قالمش اثری .

سوماق داشیندان وار گوزل قایالار ؛
اوردا قویولمشدر بئکه تایالار .

کندک آیاغندا بیر بولاغ آقیر ،
توز قالقیزمش سویه گلن مال - ناخر .

بک پولادیگ ایوین گورجک تانیدی ،
آلتلی اوستلی بیر عالی ایوان ایدی .

ترلان کیبی گوزلرینی زیلله دی ،
داغ باشیندان ایویک سمتین بلله دی .

گوردی آستانه ده بوینی بورمش ؛
کولکه ده بیرلزگی قیزی اوتورمش .

ایویک قاباغندا وار بیر گنیش یول ،
باقیر اونا اوزافدان ملول ملول ،

کیمی گوزله یورسن آلزگی قیزی !
هارا باقیرسان آی مشرق بیلدیزی !

دعوادن می قاییداجاق قارداشک ؟
سفر دن می گله جگدر یولداشک ؟

آت گشینه یور ، چاپیر ، توز قوپیر داغدان
ایشته بیر هنور تی گلیر اوزاقدان .

قیز ظن ایدیر سفردن گلیر قینیا ؛
بیر دن گوریر بیر قوناقدر تانماز ....

اوزاق بولدىن گان شخصه بگزيور،
آئين يورمش؛ دوشوب قالماق ايسته يور...

بويور قوناق! آتڭدان دوش ايوه گل
يورولميش سڭ اگلش، يى، ايچ، يات، دينجل!

مگر نه وارد رير باشقه جور باقير،
ايله ييل كه ايودن ايشيك دن قورقير .

اختيارسيز بىر آه چيقدى دوداقدان،
سان طوفان بىر ياپراق اوزدى بوداقدان.

« نيچون گلميرسڭ؟ باغلا دورسون آتى
غفيل قوناق اولير الله سوغاتى!

بويور زحمت چك، آتڭدان دوش يره،
واريمزدر قوميس، چورهك، بال، سكره

سن گوريرم فقيرسڭ؛ من مالدارم
بك پولادىڭ ايوى در بو؛ دوت آرام!

نهار ايله گيتسون ينه گيدهرسڭ،
آنجاق بيزه خير دعا ايدرسڭ!

حاجى ابرهك - الله سنه نجات ويرسون آيلا!
سنگ كيبي قوناقچى اولماز اصلا.

وار آتا گك سنه دعا سلامى،
هجرا نكنا يوقدر داها دوامى،

بو ساعتده بن گليرم يانندان .
ليلا - نيجه؟ بنم آتام؟ مگر ياديندان

چيقارتمىوبدر بو اوزون مدتده؟
هاردا اولير بس اوزى بوساعتده؟

حاجى ابرهك - همان سن گوردىگڭ قاباكي يرده
گاه نوز گه نك ايوينده، گاه چولارده!

ليلا - سويله گوروم: ساغ درمى يا خسته در؟
حاجى ابرهك - ساغ در اما غايت دل شكسته در:

سن نيجه سن؟

ليلا - خوش بختم؛ ساغ در جانم .

حاجى ابرهك - (ياواش) بو چوق يامان!

ليلا - نه سويله دك؟

حاجى ابرهك - هيچ خانم!

نهار تدار كى اولدى سر انجام،

قويوانتى سمره يه قومس، گوهوش جام؛
قوناق آئين دو گونله مش اوتوروش،

ال دگمه مش قوميس سفر ده دور مش؛

ييمگه، ايچمگه اعتنا قيلمير ، هيچ آلنينك قيريشيقي آچيلمير .
 ليلا شبرين شيرين گولوب دانشير اونك گوكلي آچيلماقچون چاليشير .
 قداوالى ناز ايله اينه آليز ، او قويور اوينا يور لز كينقا چالير .
 خمار، قارا گوز ارنى ليلاجى سوزير هر دم دونوب باقير قيقاجى .
 بيليديز كيى پاريلدا يور گوزلرى ، شگردن شيرين در دادلى سوزلرى
 معصومانه نازلى گولو مسينه رك ايله بيل قيزيل قنادلى كينك
 گون باتان چاغى ايشيقده فيرلانير ، قنادچالير اوچماغا حاضرلانير .
 آغ بيلك ارينده قيزيل بيلرزيك ، ظريف، لطيف، سويمه لى، نرم و نازيك
 ال لريله قداوالى دينقلدا دير ، آتير-دوتير باشى اوزره اوينادير .
 دوداقلارى هر چند ترپنه يور ، حال ديلي له اما بيله سويله يور :
 «غملى قوناق! شادا اول باشيكي قالدير؛ قسمت طالع غصه بتون خيال در!»

حاجى ابرهك - ليلا! بس در ، داها شادليغى بوراق ،

گل اوتور بير لحظه ديوب دانيشاق .

هيچ او ايرمى گوكلك فرح دن خالى قور قوديرمى سنى ئولمك خيالى؟

ليلا - يوق! نه ايچون پوزوم اوز حالتى؟

بن دنيا ده تاپمشام جنتمى!

حاجى ابرهك - ياخشى بنه سويله گوروم: بير زمان

هيچ دوشيرمى خاطر گا داغستان؟

ايريلغى عزيز گوزل وطنك گوكلكلى غم ئنديريرمى هيچ سنك؟

ليلا - نيچون؟ گونم هاردا خوش كيچسه بنم ،

دوغرى سوز بودر او ير در وطنم .

آلهك دنياسى كنيش در، چوقدر ، گوكل ايچون وطن، يووا، يورديو قدر،

گوكل بير قوشدر سه و مز اسارت، دايم چيرپنير، ايسته يور حریت .

اينا نيلماق يا محبت هاردا در؛ اينان آنجاق خوش بخت ليك اوردا در.

حاجى ابرهك - محبت! ... بيلير سنمى فى الحقيقت

هانسى شيدر او ايكنجى سعادت؟

بير كس چون كه دنيا ده اينانديغى، سه وديكى، عالم ده گوزل سانديغى

بير محبوبى ايندن گيتمش اولسون؟ قاراتوير اقلاردا دفن ايتمش اولسون..

هر كيمسه كه بونوعى اولدى بدبخت، اونك چون وار يالگز بيرجه سعادت

اوسعادت محبت له يكسان در ، مطلوبى آنجاق گوز باشيله قاندر.

اوندا انسانلار چون واردر تسليت، ئولير وقتا كه بيرينجى سعادت.

اوندا واردر خطا شهوت جنابت، روحم چون هم جهانم وار، هم جنت.

او بيزيم چون دايمى در برقرار، گاه اينجدهر گوكلميزى، گاه آچار.

يوق آند اولسون، انتقامك بير آنى عوضنده بن آمارام دنيا نى!

ليلا نه وارمگر، نيچون رنگت آناردي؟

حاجی ابرهك - ديكڭله: «كيچمشد دبير قارداشم واردى

اونى ناحق ئولدير مشدر بك پولاد.

سینه مه داغ چكمش ايلمش بيداد....

وصيتى منه بودر آختارام تاپام قاتلىنى، آلام انتقام.

اما بن فكر ايتدم: نه ايمش قصاص؟ ئولدير مك له اولاجا قدر او؛ خلاص.

ايل ار ايله بن چكديگم غم اره عوض اولايلمز ئولمك بدير كره

يوق! بو اولماز دنيا يوزينده البت يقين او بدير شيئه ايدير محبت

تاپوب ئولديره رم اونك جانانين قوى تاپماسون هيچ دردنيك درمانين.

ها! ايمدى بيل كه وقت انتقام در سنك عمرك همين ساعت تمام در.

باق، شفق سالىر داها كون باتير!.. سنك ده جان ويرهك زمانك چاتير.

ايشيد يرم قارداشيمك سسينى... بو گون بيرانجى دفعه گورجك سنى

جمالك كه گوزلريره سانشدى؛ روحم جهنم تك يانوب آيشدى؛

اما اودويغو تيز ساووشدى بندن... واقه گرك باشك دوشسون بدنن!»

فیشك قارى كيبى شرق داغلاريندا

قان قالمادى قيزيك ياناقلاريندا؛

آغاردى تتر ركن ديزاوسته چوكدى، آياغندان اوپوب گوزياشى تو كدى»

دوتوب اونك اتگيتدن يالواردى، آغلياراق مين ديل ايله ياقاردى :

« اوخ، باقيشك سنك نه قورقولى در!

سوزك تما ما زهر ايله دولى در!

يوق، بو سيق؛ باقما! بر آزجه يان دور! اؤدويم قويدى، ئولديم، الله امان در!

بلكه ظرافت در سنك سوزلريك؟ جواب ويره: باغريمى ياردى گوزلريك؟

مگر بنم حاليمه قلك يا نمير؟ گوزياشيمى گوروب گوكلك بولانمير؟

نه جور آغليارلار سيزك وطنده؟ تا او جور آغليوم يالواريم بن ده!

الله ايچون رحم ايت بنه جوانم؛ گناه سيز، تقصير سيز بير مسلمانم!...

آزاجيق عمريمى بنه چوق گورمه سن پيغمبر ناحق بنى ئولدورمه!»

حاجى ساكت حرصلى قالمش آياغا،

آلدين دو گونه مش باقير آشاغا.

«مگر سنك رحمتك، انصافك يوقدر يوره كك ده آخ! قساوت نه چوقدر!

وورما الله خاطرينه بير دايان!... مهت ويره، بيرجه ساعت.. يوق، بيرجه آن!»

خنجر پارلادى. بير - ايكى برق چالدى....

قيزيك باشين اوزدى توپراغا سالدى....

قانلى ال لريله سوگرا اگيلدى، گوتوردى، ساچينا خنجرين سيلدى؛

سوگرا باشى بو كدى ياپونجى سينا، چيقدى ايودن چواه ميندى آتينا.

مطيع حيوان يو گورير جلد وچالاك، آسمانى بير قورقى له هولناك :

پولاد يوگنين گميرير، لهله يور، يالين قاقميز مش گيشنه يور؛ ترله يور.

نه قيرمانجه باقير، نه سوز ايشيدير، دير ماشبر داغلاردان اوخ كيبى كيدير.

آخسامدر: گون باتمش، شفق سارالمش،
چولە ظلمت چو کمش، هوا قارالمش؛

داغلاریڭ باشیندا بولوت اویناشیر، ایلان کیبی شو تولله یور، دیر ماشیر.
گاه قایانی قوجا قلا یور گاه قاجیر، کول لارا وزره اینجی کیبی شئه ساچیر
گوك اوتلارڭ آراسندان بولا غلار شیریلتی اه کوپوك لئر کن چاغلار.
دوهان ایچنده داغلار دا مغاره ئولی گوزی کیبی ای دیر نظاره.
تلمه یالگز یولچی! گیتسه اده تک قورقما، آتک قاییش یو گنین آزچک!
قورقما؛ یاواش وور آتکا قیرمانجی، عیبی یوقدر آچیلسادا یاپونجی...
آرخاین اول دالگجه گن یوقدر، نماز قیلسه ک قیل، هله وقت چوقدر.
«یو گرک آتیم! چاپ، یورت نه دن قورقیر سڭ؟»

نه دن اور کوب یان یوره گنا باقیر سڭ؟!

او؛ ایلاندر یرده پاریلدار فلسی، سیل گتوره ن داش، کسه ک در او بیرسی
دفعه ار اه تهلکه دن، بلا دن قورتار میسڭ بنی قانلی دعوادن،
سیلمیشم الیمڭ قانین یالو گنا، غوغالرده فرق ایتمه مش حالگا؛
بو دفعه ده بنی یتور وطنه؛ گوموش رخت ورشمه تا قارام سنه
بوراقا رام اوتلیار سڭ بیلاقدا، نیچون یا کالمیسڭ ایتی چاپماقدا؟
نه دن اوتری اهاه یور سڭ بوسیاق؟ نه دن اوتری ترله میسڭ باش آیاق؟

ایشته دومان دالندان آی اوجالیر

یاواش - یاواش دنیا به ایشیق سالیر

آغا جلاریڭ یوقاریسی اور ماندا گوموش کیبی پاریلدا یوردوماندا..
هانى کندیمز ظلمته باتمش در، ایشیق یوقدر سان کند اهلی یاتمشدر.
آنجا ق جامات چوبانلاری اوزاقدا، اودیان دیر مش هر بیرسی بیر داغدا.
بولاردان یو گور تیز اوتوش باری! ایلخی نڭ کیشنه یور آقیر آتلاری
ایندی بیزیم ایی مزی دویارلار، گلوب هر ایکمزی بودییارلار!
ساکت لیک حکمفرما در هر سوده،
جامات کندی یاتمش راحت آسوده

یالگز همان قوجه کیشی نکران، قبر اوزره هیکل شکلینده اوزمان
بیر داش اوستنده یولدان آز کنارده، اوتورمشدر؛ یول گوزاه یور بیچاره
فکر ایله یور: «کیم در بو گن آتلی، داغدان انیر آ شاغا احتیاطی!
اوزون یال لی آتک اسیر قوللاری یور غونلیقدان باشی قالمیر یوقاری
الینده ده بیر شیی دوتمش دیه سن حاجی ابره ک در ظنجه بیو؛ گن
بنم چون قیزم دان گتوریر سوغات عزیز بالام بنه ایتمش التفات!»
آتلی بودر داها گلدی یتشدی، آتک باشین چکوب ساقلا دی، دوشدی.
سو گرا تتر ایکن الین اوزاتدی یاپونجی آتندان بیر شی چیقارتدی.
بیر قانلی باش! - دیگیر لندی توپراغا قوجا دقتله باقد یقدا آ شاغا
امان الله! نه گوردی یازیق کیشی! سو گیلی لیلان سڭ کیسک باشی!..

عقلی چیقدی باشیندان اوادی بیهوش
 قوجاقایوب ایتدی اونی در آغوش .
 گوز یاشینی تو کدی یاواقلارینا ،
 دوداقلارین قویدی دوداقلارینا ؛
 اویله غملی سیزیلدا یور، ایگه یور ؛
 ایله ییل اوز دردین اونا سویله یور .
 بیر اودلی آه چکوب گیتدی اوزیندن
 بیر بوسه ایله عمری چیقدی گوزیندن .
 یتر انسانلار هم یتر مصیبت
 بلالی باغری چاتلادی اوساعت .
 دوداغلاری اسدی، رنگی سارالدی،
 حرکت سیز دوشوب یر اوزره قالدی .
 او قدر تیز اوچدی روحی بدنن
 کیم آخر نفس ده دردو، جن دن
 یوزینده کی غم نشانه سین خیال
 ایتمک ایچون حتا اولمادی مجال .
 حاجی غملی سکونت له بی پروا،
 اصلا اونا ایلمه دی اعتنا !

بیر آتا، بیر خنجره نظر ایتدی،
 اورادن اوزاقلاشوب داغلارا گیتدی .
 نیچه ایل لر اوندان سو گرا یولچی لار،
 بیر چو خوردا ایکی جمدهک تاپدی لار .
 تیکه-تیکه پارچا-پارچا دوغرانش،
 قانا، قوخوا، توز- توپراغا بولانمش،
 بیلمک اولمیور دی هانکی سببه
 هر ایکیسی بیردن گلمش غضبه؛
 بوجور کیم اولار بیریرده یاتمشلار
 ایکی ظالم-ایکی یولداش ایمشلار!
 گمان وار که اونک بیر خیالدر
 گو کدن گلن لعنت دن یدر تمثال در!
 پالتارلاری باشیقلا ری قیمت لی،
 حالت اری خیالی قورقونج هیبت لی،
 صورت اری گرچه دگیشمش ایدی،
 آغزی گوزی شیشوب اگیشمش ایدی،

تانیدیلار بک پولاد ایدی بیرى ؛ لاکن اصلا تانمازدی دیگرى .

گون چیقیر باتیر

گون که سحر لر چیقیر آقشام باتیر ،

اکسیاه من ظلمتی زندانمک .
 صانمه که بیر ایظه کشیکچیم یاتیر ،
 فکری قابوب بن ده نکهبانمک .
 هر نیجه ایستر سن ایله چک کشیک ،
 آرخابن اول، بن بورادان قچارام .
 ایسته یورم گرچه بن آزاده لیک ،
 زنجیری اما با جاروب آچارام .
 آخ سز آ زنجیر، آ زنجیر ارم !
 سزده دهمیر بکچیم سگز هر زمان ،
 سزاری مشکادر آچیم سندریم ،
 چاتلادی باغرم امان الله امان ! . . . .
 («اقسیم غورکی» نك - قمرنده - آدلی دراه اسندن.)

آق پالتار

بر گنج ماجار غراف لاریندان اولمشدی پراتقه بند زندان .

قول اولدیغینی ایدینججه ادراك
دشمنلری غالب اولدی آخر،
حقننده اولان اذا و تمذیر
زندانیلارا وقف ایدوب حیاتین،
بکلردی کمال همت ایله
چاتمشدیسه عمرینک بهاری
آنجاق واریدی ایگرمی یاشی
گرچه اولومین سهوردی جانان
وقتا که بر آز فکر لئیردی
ایلمک بوغازه گیچوب آسیلماق،
میداندا دوران بتون جماعت
آج قارغالار اوندا دسته دسته
بر گون شب قتل دن مقدم
گورجک آناسین برا برنده
عرض ایتدی: سلامت اول آناجان،
قسمت بو ایش قضا، قدر دن
افسوس کیدر فنا یه جانم
اوغلاک آناجان آخر جواندر،

حریتین ایسته مشدی بی باک
اعدامنه حکم اولندی صادر.
اصلا اونی ایتمز ایدی دلکیر
ایستردی بر عالمک نجاتین،
موت واجلین شجاعت ایله،
دونمشدی خزانه گلمذاری
حیفا که کسيلمه لیدی باشی!
تاثیر اونا ایتمز ایدی چندان.
بر قدر اونا آغیر گییردی
تحقیر ایله یللوب ده قالماق...
هردم ایده لر اونا شماتت،
داوا سالماق قانلی باشی اوسته .
کلدی یاننه آناسی پرغم
یاش اوینادی غملی گوزلرنده
الله امانت اول آنا جان!
دنیا نی گرک و داع ایده م بن .
قالماز یر اوزونده بر نشانم
اولادگا رحم قیل اماندر!

هیچ و اهمه ایتمیر م اجلدن،
اود، توستی ایچنده ایتشم جنگ؛
اما صبا حک غم و ملالی،
ایتمش بو قدر بنی پریشان
اوغلین بوسیاق گوره نده غملی
-هیچ قور قما اوغول، تحمل ایله
ایمیدی کیدیرم ده بار گاهه،
قان یاش توکوب آه وناله قیلام،
رحمی گله بلکه پادشاهاک
چون صبح زمانی میر غضب لر
گورسون بنی اوردایاس ایچنده،
یل درد گه چاره اولمیو بدر،
مرداننه اول اولمگه مهیا .
هرگاد که بن آق گینمش اولسام
آسوده اول ایتمه خوف و خشیت،
دوتسه سنی میر غضب دارینخما،
اولادینه ویردی بویله تسکین
دینجلدی غراف، تسلی تاپیدی

بن قور قما مشام آنا جلدن .
هیچ اولما مشام بو نوعی دلتنگ؛
تحقیر ایله اولمک خیاالی
کیم تره یورم چو بیدارزان .
ویردی آناسی بیله تسلی :
الله دیغین توکل ایله!
ساللام اوزیمی قدوم شاهه،
اعواننه یالواروب یقیلام .
ظلم بودر عفو ایدر گناهک.
میدانه سنی آپارماق ایستر
گوز یاشلی قارا لباس ایچنده -
تقدیر قضاپوزولمیو بدر .
قیل مساک واسم و رسمک احبا!
جمعیتهک آرقا سندا دورسام
یل کیم سکا ایتشم شفاعت!
گیت چیق دار آغاجی اوسته قورخما!
بیچاره ضعیفه گیتدی غمگین .
سوگرا اونی طاتلو اویقه قاپیدی .

ياتجاق يوقودا گوروب اوساعت
 اول غملى گيجه صباح اولنجه
 صبح اولدى چالندى زنك وحشت...
 گوردى كه غراف گيدير پريشان
 هپ پنجره لر بتون آچيلدى،
 بيك بيك داليسنجه گوز باقاردى،
 قيزلار دالينه دوشوب گيدردى،
 تمكين و وقار ايله او اما
 صفر داليسندا اوز آناسين
 جرئتله اور كلنوب او ساعت!
 جلاد لارا باقدى شادوخندان....

ايتمش آناسى اونا شفاعت.
 راحت يوقو ياتدى بردويونجه.
 چيخدى كوچه يه بتون جماعت
 عسگرلر ايچنده سوي ميدان.
 بيك دسته گل اوسته ساچيلدى،
 ياش گوزده دايانيموب آقاردى،
 حسرتله اونى و داع ايدردى،
 ميدانه يتشدى بي محابا.
 گوردى كه گينمش آق لباسين
 تيز چيقدى سه پايه اوسته راحت،
 خان ويردى سه پايه ده همان آن.

گيدى نچون آق لباس آناسى؟
 تا قورقما سون، اسمه سون بالاسى.
 به به نه يالان، نه فكر اقدس.
 شايسته در آ دلانا مقدس.

«ميخائيلوف دن ترجمه»

— غوغالى گدر گه لري، هرگون گزرم سه پايه —

غوغالى گدر گه لري هرگون گزرم سه،
 كتر تلي مساجد لره هر دم گيدرم سه،

بي عقل جوانلاراه گيدوب اگشه رم سه،
 بر لحظه بوراقماز بنى آسوده خياليم!
 بن سويلرم: ايل لر كه كيچير بويله شتابان؛
 ياهو! بو قدر خلق كه وار بوردا نمايان؛

برگون گيده جك دار بقايه هاهو يكسان
 بيلمز كه هاچاق قورتارا جاقدرمه وسالم
 بر كهنه پالوت مدد نگاهم ده دوراندا
 ياد ايلرم: عمر ايلدك اجدادم اولاندا

بن دن سو گرا چوق عصر باشارساز بوجهاندا
 ياددان چيقارام بن داها اي كهنه نهالم!
 بر طفله اكر ايلر ايسه م لطف و نوازش،
 فكر ايلرم عفو ايت يرم اولسون سكا بخشش.

گل كيبي سنيچون آچيلان وقت يتيشمش
 اما سكه چاتو بدر بنم ايام زواليم.
 هرگون، هر ايل اولامش بودوشونمك بگا عادت
 قيا لام گلله جك ايل لره چوق فكر ايله دقت؛

هانسانده بنى درك ايدده جك نوبت رحمت
 يا خود دم رحتمده نولور مسورت عانم!

بیلیم چاتا جا قدر اجلم هاردا، نه یرده ؟
 دعواده می، دریاده می، یا اینکه سفرده ،
 یا کیم جسد م دفن اولاجاق خاک حضرتده ؟
 دایم اوز اوزیمدن بودر اک عمده سوالم.
 هر چند تفاوت ایلمز دقت ایدنده
 بی حس بدن چون هامی بردر چوربینده
 اما سه ورم بن چوریوم خاک وطنده
 تاك دامن محبوبه چاتا دست وصالم.....
 قوی قبرمك اوستنده گو گرسون گل و شمشاد!
 قوی گنج حیات اویناسون اوردا ابدی شاد!
 لاقید طبیعت ده گوزل پارلاسون آزاد!
 قوی اولماسون اول وقته تماشا یه مجالم!..
 («بوشکین» دن ترجمه)

دوستاق

داغك دالیندا باتیر گون ، یرك اوزی قارالیر ،
 اوز اقد اکی گورینن اوت قزیل کبی سارالیر ،

بودر سس ایلدی زنجیر، گلیر نیچه دوستاق

بیاده ، بورغون ، آغیرلیقه قالدیریرلار آیاق

فکرلی هر بری اوز بیس جاتنه توپوریر ،
 آیا قلا ریندا کی زنجیر یرك توزین سوپوریر .
 گلیر ایکی آرابا اونلار ایله بریرده ،
 سالوب یر اوزره اوزون کولکه لر برابرده .
 آلوب آرالینه عسکرار ال لرنده تفنگ
 یورولسه ده اولارا ویرمیر مجال درنگ.
 اودم دیر بری دوستاقلارك : - برادر لر !
 نه وار، نیچون بیله کیفیسز فکرلی سگز یکسر ؟
 گلک گلک اوخویاق ما هنا جمله مزبردن !
 بر آز بوغملری بلکه چیقاردا خاطر دن !
 نه ایتملی بزه قسمت بو ایش عالم ده ،
 قضا یازوب بزی بدبخت خلق اولان دم ده -
 اوجالدی سسلری ایشته هامی هوسلندی ،
 صدا لر بله بوتون داغ و داش سسلندی ،
 بو یاتی لار اوقییورلار بتون مناسب حال
 یرك توزین سوپوریر لیک ایاقداکی قانداق .

(«غراف آ. ک. تولستوی» دن ترجمه)

لعنت

لعنت وجودك اوزره؛ اودلار ساچارسه ساچسون.
سن دشمن اوزره باق؛ گول، مردانه دور؛ چكىلمه!

قوى دوستلارك قوجاغين قوى سندن اوترى آچسون!
گىتمه اولار طرف ده، يولداشلارده اگىلمه!

يول خيلى سرت راق در؛ منزل باشى ايراقدر؛
يالگىز دايان قبا باقدا؛ يالگىز دوران قوجاقدر!
« آرتيق بوراقمارق بيز » دشمنلارك باغير سه؛

سن گول جوابلاريندا، سعى ايت، چالش، قاباق گيت!
« گل بر قدر ده دىنجل » يولداشلارك چاغير سه
تيز گىج، اوتوش كه واردر آتیده استراحت.

يول خيلى سرت راقدر؛ منزل باشى ايراقدر؛
يالگىز دايان قبا باغدا؛ يالگىز دوران قوجاقدر!

عدالت

اي عدالت نه اولميسان بيلم؟ ياتميسان يا كه اولميسان بيلم؟
كىم كه حرىته ايدر خدمت، چكر عالمده متصل زحمت.
كىم كه ظلم ايله ناحق ايله آجيق ووروشوب چار يشار ايسه اويازيق
بوينى زنجيرلارك قوجاغنده؛ جان ويرر مجسك بوجاغنده!

كىم كه قلىنده ايليرسه هلاك اوز گوزل ميل و نيتينى باك.
هيچ اوتانمقسزىن ايدر رفتار كدى وجدانى ايله ساخته كار،
كىچر عمرى اونك فراغنده، ياشار آزاده عيش وعشرتده،
اي عدالت! نه اولميسان بيلم؟ ياتميسان يا كه اولميسان بيلم؟!

(ياشكين دن ترجمه)

آخرنجى نوحه لور

عزيزم؛ اي بولوت، آلتندا گىزلنن قمرم!
مزارك اوسته بتير آخرنجى نوحه لورم.

كىچن اويازده كى، گونلر قوى اويقوگا گىرسون؛
هميشه ليك گىجه لار ساوغين اىستى لندىرسون؛
مزارك اوسته گو گرسون قوى آبى آبى چىچك
نيجه چىچك؟ اور گىمده اولان خيال لار تك.

پىچىلدا سون قوى اولار روح لاي موتك اىچون،
يا واشجه لاي لا ديسون روح پرسكوتك اىچون.

هاچاق كه من ده تمام ايلرم بوتك يوليمى
قوجاقلارام، دولارام اوندا بوينكا قوليمى.

يات ايمدى سويدىجكم! يات! دالونجه تيز گله رم؛
بو عالمك نم و دردندن اوندا دنجه رم!....

هيجانلى نغمه لار

غملی در گوناریمز، قایغولی در،
 نه رفاهت، نه فراغت وارد؛
 کدرندن آلیشیر سینه، یانیر
 غصه دن، غم دن، عقوبتلردن،
 قاپلامش بزلی ظلمت، بورومش
 دورایدیر عکس مرادم جه فاک
 گله جکده گورونیرتهلکه لر،
 چوق فنا حالده قول لار کیبی بز
 روحمز حزن لیدر؛ جان اوزیلیر
 قالدی خاطرده بتون تیتمز،
 غصه دن باغرمز آل قان اولمش،
 چکیلوب قول کیبی برزنجیره،
 یوقودان دور، داها خواننده آیل؛
 وحی الهام ایله مالا مال اول؛
 اوقو! شدتلی بر آهنگ حجاز؛
 اوقو! سال خاطرینه دنیا نك
 تا که جرئتته او کسکین نفسک
 دردایان هپ دیر یلیگمزدولی در.
 نه ده امید سلامت وارد؛
 تو کنوب طاقتی روحک اوسانیر.
 تو ککنلمز بو مصیبت لردن
 لاپ ورم اندی؛ یورگلر چورومش.
 اولدک آیدینلیغی حسرت چکه رک.
 بزلی بیك دورلو بلالر هده لر
 چکیرک زنجیری، یوقدر گوجمز.
 آجی گوزیاشلاری گوزدن سوزیلیر.
 قصدمز، آرزومز، حسرت مز.
 کنیش عالم بزه زندان اولمش!
 قالمشوق باغلانه رق تقدیره...
 گوزک آچ، یاتما سراينده آیل!
 نفخ روح القدسه تمثال اول!
 اوجادان باشلا اوقو! بر آواز!
 نفتخارین او کیچن دورانک
 ایده شدتلی سرود گده سسک

ساز گک تیللرینه ویرحر کات؛
 لپه لسون او گوزهل آوارک
 او کچن عصر لک اشعارین،
 که اوقوندیقدا اولارغ-وغا ده،
 قهر ما نقله آلوب تاج ظفر،
 ای مغنی! اوقو بر نغمه شور؛
 بزلی آهنگ لک شادایلر؛
 داغیلار قلبی دوتان ظلمت لر
 او مقدس، گوزهل آهنگی اوقو!
 بزلی دریا کیبی پر جوش ایتسون
 تا مقابله دوراق شیرانه

بو یانان قلای برجه اویات!
 تازه دن یادلاره سالسون سازک:
 بابادان قالما اولان آثارین
 قلب لر جنکه اولوب آماده،
 قویدیلا ر عالم آرا شهرت لر...
 نغمه تکله قویپارت شورنشور!
 قلبی یاتمشلاری ارشا دایلر.
 قایدار برده گوزل نیت لر.
 او وطن نغمه سی سارنگی اوقو!
 غم دنیانی فراموش ایتسون.
 یاشاماقچون چالیشاق مردانه...
 («ساتوریاندان» ترجمه)

خبردار!

خائنک ایتدیگی عصیانی کبی،
 پایزک تار ایدی غایت گیجه سی
 دومان آلدندان اوجالمش گورون
 هر طرفده قاراول لاردولانیر،
 گیجه نك صمتنی ایار ارزان
 ظالمک نصفتی وجدانی کبی.
 داها، ظلم دی؛ فقط اول گیجه دن
 مچسک منظره هایجه سی.
 جوق آغیرایقله یورورار اوزمان
 ناله آسا او حزین سس هر آن

ایشیدیلدی کجه صائیرسان اوزانیر:

«خبردار!»

اوجا در گر چه اونك دیواری،
 آهنین قهلی دخی محکم در.
 اونلرک اولسه ده چوق انواری
 پرسکون اولسه ده غایت زندان
 قارا اول! سن اویاق اول! آلدانه؛
 اوجا در وباروسی ده مستحکم در،
 گیجه زندانجیلارک انظار
 سونگی نك پرتو آتش باری،
 اولامز حیف! ایچی قبرستان
 بوسکونتلی یری بوش سانمه،

گوزک آیرلما سون هیچ زنداندان!

«خبردار!»

ایشنه دوستاق اوراده تک قالمش،
 باقیور؛ بلمیور اما نره ینه
 یوقدی برسس هامی عالم خاموش،
 یا که برسس ایشیدیرسن - مدهوش! -
 دایانوب شوپله دمیر پنجره یه،
 صانکه اول صمت و سکونه طالمش.
 یاهورر ایت، یا اوتر بر بایقوش،
 برده تدریج ایله هر دم دینیلور:

«خبردار!»

گونر، آی لاریوق، اوزون ایلر ایله
 حیف! بیچاره گو گل قان اولمش؛
 که یازیق دوشدی بتون طاقتدن،
 اولدی محنتله بو گون زار و زبون
 بوردا قالماقغه محکم موم بن.
 ایله حریتته عطشان اولمش...
 دوشدی بر مقصد جان پرور ایله
 بوردا وار سونگی وخنجر قورشون؛

اوردا حریت اقدس واردر،

آخ قارالوق گیجه سن دادیمه چات!

«خبردار!»

وارهنورتی قولاغ آس، برجه دایان!
 نیچه دفعه ایشیدیلدی چا قماق
 یان یوره آزجه ایشیق لاندی بر آن
 «الوداع ای دیریلیک؛ ای قوت!
 الوداع ای ملک حریت!»
 بر نفر دوشدی یره طاق طاق
 کیم گلور! گولکه او در پر هیجان
 یو گوروب خلق اورایه توپلاندی...
 او یوره کدن بو صدا چیق ای او آن:

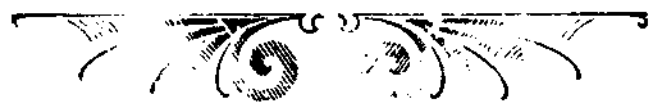
«خبردار!»

هر طرف اولدی ینه آسوده،
 نا گهان اولدی قمر گو کده عیان
 یوزینه اشک تحسر آقیدی
 ینه یرده قارا اول لار دولانیر
 گیجه نك صمتنی ایلر لرزان
 آز آرالاندی بول اولار گو گده.
 یره گویا که سمدن باقدی؛
 ینه گوز یا شلی یوزین ایتدی نهان.
 چوق آغیر ایقله یوریرار اوزمان
 ناله آسا او حزین سس هر آن

ایشیدیلدی کجه صائیرسن اوزانیر:

«خبردار!»

(«میخاموفدن» ترجمه)

سکوت

نہیہ لازم دیہ سن : داغ داشہ وجدان سیز سگز ،
 نہیہ لازم دیہ سن : میتہ کیم جان سیز سگز ،
 فاسد ارواحہ ، منافق یورہ گہ بالتکرار
 نہیہ لازم دیہ سن : چر کلی سگز ای آچاقلار!
 اورده کیم حق و حقیقت گونشی تاباندر
 دوغری قوی اوردا دیلسون؛ اویره شایاندر!
 («مینسکی» دن ترجمہ)

دانشمہ !

بگا دیرار کہ : «اینان ، سویلمہ چوق ، کس سوزیگی ،
 گور کورانہ قبول ایلہ ، کور اول ، یوم گوزیگی ،
 آچماغا پردہ اسراری اوزاتمالیگی ،
 آگلامہ ، دینمہ ، ایشتمہ ، لال اولوب کس دیلگی !»
 یوق ! تعبدلہ بن اصلا اینانا بیللمہ یورم ؛
 فکر موہومہ او یوبدہ دولانا بیللمیورم .
 سزہ تقلید گر کدرسہ ، بگا دین لازم
 باطلی ، حقی گورن دیدہ حق بین لازم !

ایستہرم بن بیللم عالم نیجہ چوقدان یارانوب ؟
 نہ دن اوتری ، نہ سبیلہ ، نہیہ یوقدان یارانوب ؟

ایستہرم بیللمگہ بس بن یاراد ادم نہ ایچون ؟
 بوقدر درده ، غمہ ، محنتہ ، دالدم نہ ایچون ؟
 میل حریتی سودانی بنہ کیم ویردی ؟
 بوعبث فکر ، بوخولیانی بنہ کیم ویردی ؟
 قورقماملہ بنی سرمست جدال ایلہ دی کیم ؟
 چارپشار کن بنی مجبور سوال ایلہ دی کیم ؟
 کیم بگا ویردی بصیرت ، بگا کیم ویردی شعور ؟
 یاشاریا کن یاشاق عاشقی کیم ایتدی بوجور ؟
 «شمش اولمازاوزی شمش» اونا کیم ویردی وجود ؟
 کافر اولمازاوزی کافر ، اونی کیم قیلدی ججود ؟
 ایستہرمز کیمسہ یقیناً ابدی چکسون عذاب .
 یوقدر آیا بو سوالاتمہ بر قطعی جواب ؟!
 دوشونیر کن بوسیاق برسس ایشتمہ مبہم
 بگا برسطوتلہ سویلیدی : ابکم ابکم !
 گنہ اسراری حقی درک ایدہ بیلز انسان
 نسبتک یوق او گنا سن قطرہ سن ، ون در عمان ،
 لسنی (نرسون) دن .

✽ ایوه لی ✽

آرش ایره لی آرش اونوت غملری؛
 ظلمت شبده قزاریر دان بری
 چارپش اوزاقده گورونن نوره چات؛
 گیت ایرلی گیت؛ گری قویما آیاغ
 مشعل انیسیتی بر پا ایله؛
 قوی سنی تکفیر ایلسونلر همان،
 قوی جهلار سنه بهتان دیسون،
 قورقما! بوزحمتلره قاتلاش آش!

قطع امید اولما

اویقویه طالامشاری قالدیر؛ اویات
 کلمه پاک حق اءلا ایله؛
 عاجزو بیچاره لره ال اوزات!
 بو دیری میت لری احیا ایله!
 («نادسون» دن ترجمه)

✽ استقبال بوم در! .... ✽

قارداشیم، یولداشیم، عزیز یارم!
 درد النده سقیلما سون جانک
 وحشت ایتمه بو کونکی حالتدن،
 ظلم اربابی قوی قوجاقلانسون
 ای غم و محنته گرقتارم!
 بویله قالماز قراری دنیا نك
 نا امید اولما قوم و ملت دن.
 یراوزی گوز یا شیله ایسلانسون.

تاپتاسون پاك ائیده آل لری قوی
 قوی ویریلسون ده اودلی فرمانلار
 ظلم و ناحق حکومت ایتسون قوی
 اینان! البته بر زمان اولاجاق
 یر یوزی رشك باغ جنت اولار
 رفع ایدر ظلم و جهل ظلماتین
 نه اسارت نه ده عداوت اولار
 نه اولار گوز یاشی نه کین و عناد
 قارداشم! صانما بو امید خیال
 برجه باق کائناته دقت ایله
 هر طرف غرق ظلمت اولمشدر
 اوصانوب خلق زجر و ایندادن
 قالدیروب غملی گوزلرین عالم

✽ حیات ✽

محو قیلسون گوزل خیال لاری قوی
 قوی تو کیلسون کنه سیز قانلار
 عارفی هتک حرمت ایتسون قوی
 اهل عشق اوندا کامران اولاجاق
 حاکم مطلقى (محبت) اولار
 صاچار عالم لره فیوضاتین
 خلق مستغرق سعادت اولار
 نه مقصر اولار نه ده جلاد
 گله جکدر بو شانلی استقبال
 قاپلانوب گور ناصل عقوبت ایله
 قانلار ایچره باتوب بو غولمشدر
 عقلسین بی شعور غوغادان
 آختاریب اول (محبتی) هر دم

دکیشیر صورتین هر آنده حیات
 هر دقیقه دو شر بر احواله
 کاهی بر نغمه کیبی بی آهنگ
 بوردا بر بوسه محبت وار
 گوستریر بیك غریبه تصویرات
 اوقشایور تربیت سیز اطفاله
 کاهی بر لوحه کیبی رنگارنگ
 اوردا بر خنجر عدوت وار

بوردا طوی اما اوردا ماتم وار
 بوردا جاهل نشاط و عشرت ده
 عاقل ایچون ایشیقلی گون شام در
 بر ضعیفک یانندا یوق برعون
 هاردا بر آی گورونسه هاله ده وار
 هاردا بر شمس وارسه ظلمت وار
 دونن اوردا تو کیلدی تو پراقه قان
 پیر طساوس پالچیقسه بولانوب
 سن ، دونن پهوان ایدک مغرور
 یا شا ما قلق بودر حیات ایشته
 یوقدر عالمده بر نفر عاقل
 بسبتون رنج و درد و محنت در
 بسبتون اضطراب ایله دولودر
 دیریلیک؛ بر محیط عمان در

بوردا شادلیق او یاندا بیگ غم وار
 اوردا عارف عذاب و زحمتده
 دل یه اما گونده بایرام در
 هر ککلیمک یانندا بر فرعون
 هاردا بر قاب وارسه ناله ده وار
 هاردا بر گوزوار؛ اشک حسرت وار
 بتمش اما بو گون گل و ریحان
 آباق آلتندا ایشته تاپتالانوب
 اولمیشان ایمدی عاجز و مقهور
 بو گیدن عمر بی ثبات ایشته
 که دیسون عمر دن نه در حاصل؟!
 بسبتون غصه در، مصیبت در
 در لو در لو عذاب ایله دولودر
 دیریلیک؛ بر بلالی زندان در

✦ زندان ✦

قبر کیمی قارانیقدر زندانم
 دالغسالانیر دگزد مادام گلیر
 قورت قوش سیچان اویناغیدر دورت یانم
 دیوارلره برک توقونور سسلنیر
 قویما یورتا راحت اووم بر زمان

هیچ وقت ایشیقلا نماز مکانم مگر
 مجسمک هر دم سارالدار طاقین
 حریت یولندا اسیرم اسیر
 دردیماک اورتاغی دوستاق یولداشم
 باشلیه رق ظالمدری تحقیره
 بز وطنک سعادتین ایسته دیک
 اما یولداشلار بزى آلداتدیلار
 آلدانارق و فاسیز اخوانلاره

پنجره نك شكافندن گون دوشر
 عفونتلی رطوبتلی توپراقین
 زنجیرم آغیر در بوینمی کسیر
 تک بر نفر در مهربان قارداشم
 چکیلمشیک شیرار کیمی زنجیره
 تبصص ایتمه یوب حقی سویله دک
 گولومسنوب دشمنلره ساتدیلار
 سوقولموشوق غدر ایله زندانلاره
 (ناسون)

✦ ایوان غوس (*) ك لساندن دنیلمشدر ✦

ها را باقسهك بتون خیانت در
 یاشایور خلق زجر و زحمتده
 تخت پیغمبره اولوب صاحب
 یازیق انسان قانی تجسارتیدر
 یارب! احکامک ایتدیله باطل
 اشقیالار شو وحشی انسانلار
 سنک احکام پاک و اقدسکی

هر طرف قیددر، اسارت در
 قورقودان لیک هپ سکوننده
 مفتخوره، تن پرست اولان راهب
 جنتی خلقسه ساتمق عادتی در
 امر پاکک نه وقت اولار نازل
 عدل و انصافی هپ او قورلادیلار
 حرمت نعمت مقصدسکی

(*) ایوان غوس قرون وسطاده پاپلرک بولسیر مسکنی ترک ایتمه بی توصیه ایدن
 خرستیان راهب لریندن درکه بلاحره پاپلر طرفندن اعدام جزاسنه محکوم اولوب
 احراق بلنار ایدلمشدر .

آیاق آلتندە ایتدیله پامال
 خلق اشکنجه اسارت ده
 یوقدر ال ارده قوت و قدرت
 یغیلوب بریره ایده امداد
 بار آها! هاچاق گلر او زمان
 شمس حق عالمی ایده رخشان
 ایده ساک عدلیله اوزک دیوان
 گوره جکدرمی خلق او ایامی
 یارب! آرترمه قهر و سطوتگی
 بویریشان یورکلی قول اره سن
 تا دیسونلر حق و حقیقتگی
 ایشیدوب بلکه اقتدا ایده لر
 غوس حق گو نماز گاهنده
 خلقی زنجیردن ایلسون آزاد
 گورمه بن گوزلره جلا ویرسون
 ایدرم حق یولنده جنک و جهاد
 نایل مقصد و امید اولارام
 غوس حق گو بوهمت ایله مدام
 (بیله اوسوه) دن ترجمه

اوچقون - یا خود - اوچوروم

اوجا مظلم قایالارا توقونور
 قاراقوش لراوچورداغ اوزره قونور
 قارلی داغلار؛ دو مانلا را بورونور
 پارلا یورسیسلا ایچره خوش گورونور
 بردن اوردان قارا اوچقونی اوچدی
 قایانک دار گیچدینی طیقادی
 برکس ایله گورولدیوب دوشدی
 تره کک موجنک اوگین بوغادی
 غفلتاً اولدک ای ترک خاموش!
 ایتمیورسک غضبلی جوش و خروش
 طالفه ارهپ بر استقامتده
 ینه اولکی غیظ و شدتده
 آرقادان گلدی دیشدی گیچدی قاری
 سن سواردک سواحلی، کناری
 ودیشلمش ارنیمه مش اوچقون
 استقامتله دوردی خیلی زمان
 تره کک دالغاجیقاری جوشقون
 کوپریوب سیچرایوب اوغولدیهرق
 اوزرینه گیشجه یول دوشدی
 آت او کوز قورقوسیز گوب گیچدی
 چوللی تاجرده کندی ناقه سینی
 اورادان سوردی گیتدی وحشت سیز

بر ده باد صبا علاقه سینی اورادن ایمدی کسمیور یالکز
(پوشکین) دن ترجمه

❖ قیش یولی - یا - قیش سفری ❖

طالغهلا نازدومانلارک آراسندن آی چیقیر
غملی یاتان صحرا لره؛ غملی غملی نورصاچیر
قیش سفری ، تک یول ، گوکلی داریق دیریر، جان صیقیر
آرابه نی سورو گلیور ، حارون آتلار تند قاچیر
تک چالینان اوزون گولدار

اوصان دیران برسس ایله ییلدار . . . . .

سوریجی نك شرقی سنده وطن سسی دیکله نیر

گاه روحه بهجت ویریر، گاه قلبه غم گلیر

نه ایشیتتی، نه ده چراغ، نه برقارا دخمه وار

هریر بتون ییه سیزلیک هریر بتون قالین قار

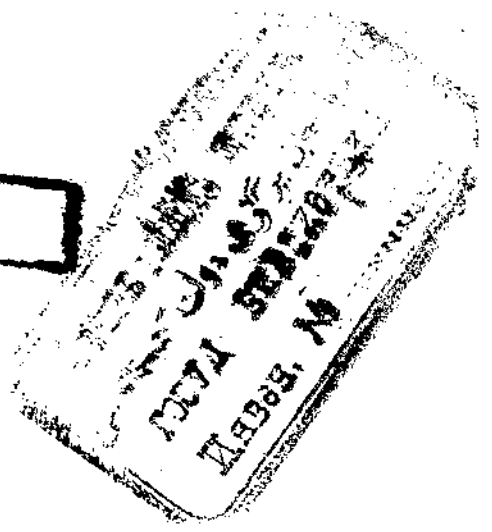
فقط هر دم باقارایکن اوزون اوزاق چول لره

آلا ویرست آغا جالاری، گلیر آنجاق نظره

(پوشکین) دن ترجمه

1912
26

АРХИВ

ЗАПАДНОЕ СОЛНЦЕ

Сборникъ стихотвореній русскихъ писателей.

2-ой выпускъ

перевелъ съ русскаго языка

Аббасъ-Саххатъ.

ЦѢНА 30 КОП.

Издание Бр. Оруджевыхъ.

1912 г.

Эл.-тип. Бр. Оруджевыхъ, Баку. 1912 г.